

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE CHIMIE

Târgoviște, 19-24 aprilie 2017

Ediția a LI-a

Proba teoretică

Clasa a VIII-a

Subiectul I

(20 de puncte)

La fiecare din următorii 10 itemi, este corect un singur răspuns. Marchează cu **X** pe foaia de concurs răspunsul corect. **Nu se admit modificări și ștersături pe foaia de concurs.**

- Se adaugă o soluție de Na_2CO_3 , în exces, la soluții ce conțin: (1) CaCl_2 , (2) CuSO_4 , (3) $\text{Fe}_2(\text{SO}_4)_3$, (4) $\text{Al}(\text{NO}_3)_3$, (5) BaCl_2 . Precipitatul format este un carbonat neutru în cazurile:
  - 1,4,5;
  - 1,5;
  - 2,3,4;
  - 1,3,5;
  - 1,2,5.
- Peste 3,82 g de amestec format din NaOH și $\text{Ba}(\text{OH})_2$ se adaugă 71,18 g de apă distilată (în aceste condiții $\text{Ba}(\text{OH})_2$ se dizolvă integral). Neutralizarea completă a soluției obținute necesită 12,5 mL soluție de HCl care conține câte 4 moli la fiecare litru de soluție. Masa de precipitat, exprimată în grame, ce se depune ca urmare a tratării soluției de amestec de hidroxizi cu un exces de soluție de Na_2SO_4 precum și concentrațiile procentuale masice ale fiecărui hidroxid în soluția inițială sunt:
  - 4,66 g BaSO_4 , 0,53% NaOH și 4,56% $\text{Ba}(\text{OH})_2$;
  - 2,33 g BaSO_4 , 0,53% NaOH și 2,28% $\text{Ba}(\text{OH})_2$;
  - 2,33 g BaSO_4 , 1,06% NaOH și 9,12% $\text{Ba}(\text{OH})_2$;
  - 4,66 g BaSO_4 , 1,06% NaOH și 4,56% $\text{Ba}(\text{OH})_2$;
  - 2,33 g BaSO_4 , 0,53% NaOH și 4,56% $\text{Ba}(\text{OH})_2$.
- Molalitatea (concentrația molală) unei soluții indică numărul de moli de substanță dizolvată la un kilogram de solvent. Relația de calcul pentru concentrația molală a unei soluții care are concentrația procentuală masică C , densitatea ρ (g/cm^3) iar masa molară a solutului μ , este:
  - $\frac{10 \cdot C}{(100 - C) \cdot \mu}$
  - $\frac{10 \cdot C}{\mu}$
  - $\frac{C}{(100 - C) \cdot \mu \cdot 10^{-3}}$
  - $\frac{10 \cdot C \cdot \rho}{\mu}$
  - $\frac{100 \cdot C}{(100 - C) \cdot \mu}$
- Masa atomică relativă a elementului oxigen este 16,0044 Da (daltoni = u.a.m.). Elementul este alcătuit din izotopii naturali ^{16}O , ^{17}O și ^{18}O . Procentul molar al izotopului ^{16}O este de 99,77%. Procentul molar al izotopului ^{18}O este:
  - 1,50%;
  - 0,04%;
  - 0,02%;
  - 0,06%;
  - 0,21%.

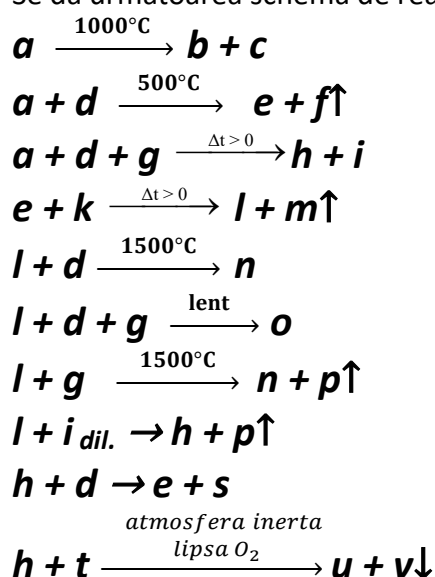
5. Clorura ferică anhidră poate fi obținută:
- prin acțiunea HCl asupra unei soluții ce conține ioni de Fe^{2+} ;
  - prin acțiunea HCl asupra fierului metalic;
  - prin încălzirea fierului metalic în atmosferă de clor;
  - prin acțiunea clorului asupra unei soluții ce conține ioni de Fe^{2+} ;
  - atât prin metoda c cât și prin metoda d.
6. Numărul de molecule este același:
- în 1 g de N_2 și 1 g CO ;
  - în 1 mol de N_2 și 1 mol de CO ;
  - în 1 L de N_2 și 1 L de CO ;
  - în cazurile b. și c.;
  - în cazurile a., b. și c.
7. Toate elementele cu Z mai mare decât 82 sunt cu toate instabile și se stabilizează prin emisii spontane de particule ${}^4_2\alpha$ (helioni) sau ${}^0_{-1}\beta$ (electroni) (fenomenul de radioactivitate naturală). Nuclidul ${}^{222}_{88}\text{Ra}$ se poate obține din:
- descompunerea radioactivă a nuclidului ${}^{226}_{88}\text{Ra}$;
  - descompunerea radioactivă a nuclidului ${}^{226}_{86}\text{Rn}$;
  - descompunerea radioactivă a nuclidului ${}^{234}_{91}\text{Pa}$;
  - descompunerea radioactivă a nuclidului ${}^{230}_{89}\text{Ac}$;
  - Toate răspunsurile a÷d sunt corecte.
8. Următoarele sulfuri nu sunt precipitate de culoare neagră:
- ZnS , PbS , CuS ;
  - Ag_2S , FeS , CdS ;
  - Sb_2S_3 , SnS , ZnS ;
  - PbS , MnS , CuS ;
  - BaS , CdS , CuS .
9. Se dau următoarele specii chimice: ${}^{24}_{12}\text{Mg}$, ${}^{35}_{17}\text{Cl}$, ${}^{48}_{24}\text{Cr}$, ${}^{59}_{27}\text{Co}$. Conțin un număr egal de electroni și de neutroni:
- Mg^{2+} și Cr ;
  - Mg^{2+} și Cl^- ;
  - Cl^- și Co^{2+} ;
  - Cl^- și Cr ;
  - Cr și Co^{2+} .
10. Se consideră reacțiile chimice dintre următoarelor substanțe:
- $\text{CaCO}_3 + \text{HCl}$;
  - $\text{Ca}(\text{OH})_2 + \text{H}_2\text{SO}_4$;
  - $\text{H}_2\text{CrO}_4 + \text{H}_2\text{SO}_3$;
  - $\text{NH}_3 + \text{HNO}_3$;
- Se formează doar o sare și apă în cazurile:
- I, II;
  - II, III;
  - I, III;
  - II, IV;
  - I, II, III.

Subiectul al II-lea**(25 de puncte)**

1. Pentru a obține o soluție de acid sulfuric de concentrație procentuală masică **98%** se amestecă o masă m_1 de oleum cu **20% SO₃** liber (procente de masă) cu o masă m_2 de soluție de acid sulfuric de concentrație procentuală masică **65,5%**. Calculează raportul $r = \frac{m_1}{m_2}$.
2. Un compus binar **A_xB_y** format din elementele **A** și **B** aflate în aceeași perioadă a Tabelului Periodic al elementelor conține **77,45%** element **B** (în procente de masă). La hidroliza acestui compus se degajă un gaz cu proprietăți acide **H_xB** care conține 2,74% hidrogen (în procente de masă). Determină prin calcul care sunt elementele **A** și **B** și scrie ecuația reacției de hidroliză a compusului **A_xB_y**.

Subiectul al III-lea**(25 de puncte)**

1. Se dă următoarea schemă de reacții:

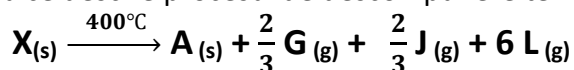

Cunoscându-se următoarele informații:

- **a** este un compus binar al unui metal cu sulfurul, compus ce este utilizat în procesul industrial de obținere a acidului sulfuric;
  - **d** este un gaz ce intră în alcătuirea aerului și este indispensabil vieții;
  - **g** este cel mai comun solvent polar;
  - **k** este un compus binar, gazos, incolor, inodor și insipid, componentă a „gazului de sinteză”, extrem de toxic pentru organismele vii cu metabolism bazat pe hemoglobină;
  - **p** este elementul cel mai abundent din Univers;
  - soluția apoasă a substanței **t** are un caracter deosebit de caustic;
  - cristalohidratul cu 0,5 molecule de apă a substanței **v** poartă denumirea de ipsos.
- a. Scrie formulele chimice ale substanțelor notate cu litere din schema de reacții.
  - b. Notează toate ecuațiile chimice din schema de reacții și stabilește coeficienții stoichiometrici.
  - c. Precizează ce se întâmplă când se tratează substanța **l** cu soluție concentrată de **i**.

1. În vederea obținerii metalelor de înaltă puritate folosite în industria electronică și chimică (cu rol de catalizatori) se folosește ca metodă descompunerea termică a unor săruri complexe ale acestora.

2,2200 grame de sare a unui complex metalic sunt supuse descompunerii termice. Ecuația chimică ce descrie procesul de descompunere termică este:

Prin descompunere totală volumul de gaz degajat este de **0,8200 L** (măsurat în condiții normale) și se obțin **0,9750 g** de metal **A**. La răcirea amestecului gazos format din compușii **G** (moleculă nepolară), **J** și **L** se formează a **0,1782** grame de substanță cristalină **M** rezultată din reacția dintre **J** și **L**, compusul **J** consumându-se total în acest proces. Ceea ce a rămas în fază gazoasă, compușii **G** și **L**, este barbotat printr-o soluție de reactiv Tollens (hidroxid de diamino Ag (I)) ducând la absorbția completă a compusului **L**. Se constată formarea unui precipitat alb cu aspect brânzos și o scădere a masei de soluție cu **0,3019 grame**. Se neglijează solubilitatea gazelor în apă.

- Identifică prin calcul și prin interpretarea tuturor informațiilor furnizate în enunț care sunt compușii **X**, **G**, **J**, **L**, **M** și metalul **A**.
- Scrive și egalează ecuațiile chimice ale reacțiilor ce au loc.
- Calculează volumul de monoxid de azot, măsurat în condiții normale, care se degajă la dizolvarea completă a cantității de metal obținute în apă regală cu raportul molar **HNO₃:HCl** de **2:9**.

2. **10,4** grame amestec **A** alcătuit dintr-un oxid al unui metal divalent aflat după hidrogen în seria activității chimice a metalelor și carbon este supus calcinării. După un anumit timp reacția este oprită și se analizează compoziția rezidului. Reziduul obținut cântărește **9,3 grame**. Reziduul se solubilizează complet la adaosul a **75 grame** de soluție **80%** procente masice acid sulfuric, la cald, și mai apoi **109 grame** de apă obținându-se **160 grame** de soluție ce are concentrația procentuală masică **10%** în sulfat de metal divalent. Toate procesele ce au loc decurg cantitativ. Se neglijează solubilitatea gazelor în apă.

- Determină prin calcul care este metalul al cărui oxid este prezent în amestecul utilizat.
- Scrive și egalează ecuațiile chimice ale reacțiilor ce au loc.
- Calculează compoziția procentuală masică a amestecului utilizat, **A**.
- Calculează concentrația procentuală masică a sulfatului de metal divalent în soluția ce rezultă din tratarea rezidului cu **100 grame** de soluție **H₂SO₄** de concentrație procentuală masică **30%**, în prezență de oxigen.

Mase atomice relative:

H – 1, Li-7, C – 12, N – 14, O - 16, Ne – 20, Na – 23, Mg - 24, Al - 27, Si – 28, P - 31, S – 32, Cl - 35,5, K – 39, Ca – 40, Cr - 52, Mn – 55, Fe - 56, Ni – 59, Co - 59, Cu - 64, Br - 80, Kr – 84, Sr –88, Ag - 108, Cd - 112, Xe - 131, Ba – 137, Pt – 195, Hg - 201, Pb – 207.

Numărul lui Avogadro $6,022 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1}$

Volumul molar $V_{\mu} = 22,4 \text{ L} \cdot \text{mol}^{-1}$

Notă: Timp de lucru 3 ore.

Subiecte elaborate de:

Milica Alexandru, Șc. Gimnazială Nr.24, Constantă
Andra Ionescu, Colegiul Național „Costache Negri”, Galați
Vlad Chiriac, Universitatea de Vest din Timișoara

Comisia Centrală a Olimpiadei

Naționale de Chimie

Vă urează

Succes!